

NN

Rättviks kommun
795 80 Rättvik

Tillsyn – Rättviks kommuns hantering av två ärenden om bostadsanpassningsbidrag

Slutsats

1. Boverket finner inte skäl att rikta någon kritik mot kommunen när det gäller ärendet som inleddes våren 2017. Boverket vill dock uppmärksamma kommunen på att Boverkets digitala handbok om bostadsanpassningsbidrag återger de rättskällor som finns på området men inte i sig är någon rättskälla. Kommunen bör i sina beslut hänvisa direkt till rättskällorna.

2. För det ärende som inleddes hos kommunen hösten 2017 kritiserar Boverket kommunen för att den inte underrättade sökanden om avslagsbeslutet från den 18 januari 2018. Kommunen har uppgett att den har ändrat sina rutiner för att undvika att något liknande inträffar, vilket är positivt.

Redogörelse för ärendet

Anmälan

NN har genom sitt ombud inkommit till Boverket med en tillsynsanmälan som gäller två ansökningar om bostadsanpassningsbidrag.

Ansökan våren 2017

I anmälan har sammanfattningsvis framförts följande om handläggningen av ärendet som inleddes våren 2017. Handläggaren uppgav att det inte behövdes något sakkunnigintyg, eftersom åtgärden var kostnadskrävande och bostaden inte hade valts med omsorg. Det lämnades ändå in ett sådant intyg från arbetsterapeuten. När kommunen sedan avslog ansökan var motiveringen att intyget inte visade tillräckligt tydligt varför det behövdes en anpassning. Detta var väldigt otydligt gentemot sökanden.

Ansökan hösten 2017

För det andra ärendet gäller anmälan bland annat att NN inte underrättades om kommunens beslut från den 18 januari 2018 förrän nästan tre månader senare när ombudet hade kontaktat kommunen och frågat hur det gick med ärendet. Anmälan handlar också bland annat om att handläggaren vid telefonsamtal med ombudet inte ville upplysa om vilket beslut som fattats.

Kommunens yttranden

Boverket har begärt att kommunen yttrar sig över anmälan och skickar in alla handlingar i de båda ärenden som anmälan avser. Av kommunens yttranden till Boverket framgår bland annat följande.

Organisationen

Kommunen har bland annat redogjort för hur bostadsanpassningen är organiserad. Handläggarna och deras arbetsledning finns i Leksands kommun. Besluten fattas av socialutskottet i Rättviks kommun. All handläggning, inklusive beslut under själva handläggningen, ligger på handläggarnivå, det vill säga på handläggarna i Leksands kommun, där ärendena och tillhörande journalanteckningar finns registrerade.

Bemötande av uppgifterna i anmälan

Kommunen har kommenterat uppgifterna i anmälan enligt följande.

Ansökan våren 2017

Angående synpunkterna på vilka intyg som begärs in vid handläggning av ett individärende och deras betydelse för utgången så är det handläggningsbeslut och bedömningar som skiljer sig åt mellan varje individärende.

Ansökan hösten 2017

Den 16 mars 2018 ringde sökandens ombud upp handläggaren och undrade om beslut tagits angående sökandens ansökan. Handläggaren meddelade att beslut hade tagits av socialutskottet i Rättviks kommun den 18 januari 2018. Att handläggaren inte ville meddela utgången av beslutet via telefon berodde på att besluten normalt ska skickas rekommenderat. Därmed får kommunen ett datum för när sökanden har tagit del av beslutet och överklagandetiden börjar löpa. Om handläggaren hade meddelat utgången av beslutet skulle överklagningstiden börjat löpa redan den 16 mars 2018. Sökanden hade då inte haft alla uppgifter eller beslutet i sin hand vilket i sin tur kunnat försvåra en eventuell överklagan. Handläggaren ville att kommunen skulle få en chans att skicka ut beslutet rekommenderat efter att felet uppdagats.

Ombudet vände sig till socialutskottets vikarierande nämndsekreterare den 16 mars 2018 och begärde ut beslutet från den 18 januari 2018 och tillhörande handlingar. Sökanden och ombudet informerades då om var handlingarna fanns upprättade och förvarade och att de behövde vända sig till handläggaren med

sin begäran liksom med frågor om handläggning och överklagande. Samma dag fick sökanden utlämnat beslutet och de handlingar som fanns inskannade i det system som administrerar socialutskottets beslut samt även information om att dessa var bristfälliga och att sökanden skulle vända sig till handläggaren.

Den 28 mars 2018 kontaktades nämndsekreteraren åter av ombudet med ytterligare frågor kring ärendet. Åter hänvisade nämndsekreteraren till handläggaren. Nämndsekreteraren skickade även ett mail till handläggaren med sökandens begäran.

I anmälan framkommer att handläggaren och ombudet kom överens om att de begärda handlingarna skulle skickas med post. De handlingar som handläggaren skickat är de handlingar som har kopierats och legat till grund för socialutskottets beslut. När handlingarna skannades in i systemet för registrering av socialutskottets beslut blev det fel. Den processen har i dag tagits bort och handlingar i individärenden förvaras i det verksamhetssystem som de handläggs i.

Direkt i anslutning till att kommunen uppmärksammades på att beslutet inte hade skickats till NN inledde kommunen en översyn och revidering av rutinerna. För att säkerställa beslutsgången vid individärenden har socialutskottet fastställt och beslutat om en rutin gällande ärenden där beslutsfattandet inte ligger på tjänstemannanivå. Det missförstånd som uppstod vid telefonsamtal mellan handläggare och ombud gällande beslutet har utretts och ska med de nya uppdaterade rutinerna inte upprepas. Förvaltningen har säkerställt att samtliga handläggare är uppdaterade på de reviderade rutinerna.

Ombudets synpunkter på kommunens beskrivning

NN:s ombud har lämnat synpunkter på kommunens beskrivning av det som förevarit i kontakterna mellan ombudet och kommunen. Till exempel har ombudet framfört att det var hon – inte nämndsekreteraren – som informerade om att det saknades handlingar. Ombudet anser vidare att det är svårt att förstå kommunens förklaring till att den i beslutet den 28 april 2017 prövade intygets styrka, trots att den uppgett att något intyg inte behövdes.

Boverkets bedömning

Ansökan våren 2017

Kommunen informerade om att något sakkunnigintyg inte behövdes, eftersom den hade för avsikt att avslå ansökan av ett skäl som inte var kopplat till nödvändigheten av den sökta åtgärden. Sökanden valde ändå att lämna in intyg till kommunen, och när kommunen fattade beslut i ärendet den 28 april 2017 tog den ställning till om behovet var styrkt. Boverket har förståelse för att detta kan framstå som otydligt, men anser inte att det var fel eller olämpligt att göra en sådan prövning i beslutet när intyg hade getts in.

Boverket noterar dock att kommunen i beslutet hänvisar till Boverkets föreskrifter när det gäller syftet med bestämmelsen om möjligheten att beviljas bostadsanpassningsbidrag vid ett bostadsbyte. Boverket har inte skrivit några föreskrifter till bestämmelsen om byte av bostad. Däremot beskriver Boverket lagtext, rättspraxis och proposition till bestämmelserna i lagen om bostadsanpassningsbidrag i myndighetens digitala handbok om bidraget. Boverket vill uppmärksamma kommunen på att handboken återger de rättskällor som finns men inte i sig är någon rättskälla. Kommunen bör i sina beslut hänvisa direkt till rättskällorna.

Ansökan hösten 2017

Underrättelse av beslutet

Kommunen fattade beslut den 18 januari 2018 i det ärende som inleddes hösten 2017. Vid tidpunkten för beslutet gällde förvaltningslagen (1986:223). Nämnas kan att en ny förvaltningslag (2017:900) trädde i kraft den 1 juli 2018.

Av 21 § förvaltningslagen (1986:223) framgår att en sökande i ett ärende om bostadsanpassningsbidrag ska underrättas om innehållet i det slutliga beslutet, om det inte är uppenbart obehövligt. Det framgår inte av bestämmelsen hur snabbt underrättelsen om beslutet ska göras. I 7 § samma lag framgår dock att varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Rättviks kommun missade att underrätta NN om beslutet när detta var fattat. Boverket kritiserar kommunen för detta, men konstaterar samtidigt att kommunen har uppgett att den ändrat sina rutiner för att undvika att något liknande inträffar.

Det framgår vidare av 21 § förvaltningslagen (1986:223) att det är upp till kommunen att bestämma hur underrättelsen ska ske, det vill säga om den ska göras muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Om sökanden begär det ska dock underrättelsen ske skriftligt.

En kommun har alltså inte någon skyldighet att underrätta om beslutets innehåll muntligen. Boverket riktar därför inte någon kritik mot kommunen för att handläggaren inte redogjorde för beslutets innehåll under telefonsamtalet med ombudet den 16 mars 2018. Däremot vill Boverket framföra att även om en muntlig underrättelse i och för sig kan tas som utgångspunkt för att börja beräkna klagotiden, så förutsätter det i så fall att sökanden underrättas om beslutet i sin helhet (Trygve Hellners och Bo Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, tredje upplagan, sidan 320). Handläggaren hade alltså under telefonsamtalet kunnat upplysa om själva utgången, det vill säga att kommunen avslagit ansökan, utan att klagotiden hade börjat löpa. Enligt Boverkets mening borde kommunen ha lämnat en sådan kortfattad upplysning, särskilt med hänsyn till att kommunen hade missat att underrätta NN om beslutet och den långa tid som hade gått efter kommunens beslut.

Formen för en skriftlig underrättelse får myndigheten avgöra med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. I den juridiska litteraturen har uttalats att det normalt är ändamålsenligt att sökanden får ett exemplar eller en kopia av beslutshandlingen eller ett utdrag ur det protokoll där beslutet har tagits in (Trygve Hellners och Bo Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, tredje upplagan, sidan 261).

Handlingar som legat till grund för beslutet

Anmälan i fråga om ärendet som inleddes hösten 2017 handlar också om oklarhet kring vilka handlingar som legat till grund för kommunens avslagsbeslut. Kommunens och anmälarens uppgifter om kontakterna dem emellan skiljer sig åt. Boverket har inte funnit anledning att utreda detta närmare.

I detta ärende har enhetschef Cecilia Ljungberg beslutat. Jurist Ylva Storm har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också juristerna Johan Kjellberg och Håkan Nilsson deltagit.

Cecilia Ljungberg
enhetschef

Ylva Storm
jurist